

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KỸ THUẬT CÔNG NGHIỆP

VŨ TRỌNG HIỆP

**THIẾT KẾ TỬ ĐIỀU KHIỂN TIẾT KIỆM NĂNG LƯỢNG ĐIỆN
CHO HỆ THỐNG CHIẾU SÁNG ĐÈN ĐƯỜNG BÓNG HALOGEN**

LUẬN VĂN THẠC SĨ KHOA HỌC
KỸ THUẬT ĐIỆN

Thái Nguyên - năm 2020

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KỸ THUẬT CÔNG NGHIỆP**

VŨ TRỌNG HIỆP

**THIẾT KẾ TỦ ĐIỀU KHIỂN TIẾT KIỆM NĂNG LƯỢNG ĐIỆN
CHO HỆ THỐNG CHIẾU SÁNG ĐÈN ĐƯỜNG BÓNG HALOGEN**

NGÀNH: KỸ THUẬT ĐIỆN

MÃ SỐ: 8.52.02.01

LUẬN VĂN THẠC SĨ KHOA HỌC

KỸ THUẬT ĐIỆN

NGƯỜI HƯỚNG DẪN KHOA HỌC:

- 1. PGS.TS. Nguyễn Hữu Công**
- 2. TS. Vũ Ngọc Kiên**

Thái Nguyên – năm 2020

CỘNG HÒA XÃ HỘI CHỦ NGHĨA VIỆT NAM

Độc lập – Tự do – Hạnh phúc

BẢN XÁC NHẬN CHỈNH SỬA LUẬN VĂN THẠC SĨ

Họ và tên tác giả luận văn: Vũ Trọng Hiệp

Đề tài luận văn: Thiết kế tủ điều khiển tiết kiệm năng lượng điện cho hệ thống chiếu sáng đèn đường bóng Halogen

Chuyên ngành: Kỹ thuật điện.

Mã số: : 8.52.02.01

Tác giả, Cán bộ hướng dẫn khoa học và Hội đồng chấm luận văn xác nhận tác giả đã sửa chữa, bổ sung luận văn theo biên bản họp Hội đồng ngày 04/10/2020 với các nội dung sau:

- Sửa sai sót về thuật ngữ, lỗi chính tả, format, in ấn.
- Chỉnh sửa lại các hình vẽ.

Thái Nguyên, ngày 26 tháng 10 năm 2020

Cán bộ hướng dẫn 1

Cán bộ hướng dẫn 2

Tác giả luận văn

PGS.TS. Nguyễn Hữu Công

TS. Vũ Ngọc Kiên

Vũ Trọng Hiệp

CHỦ TỊCH HỘI ĐỒNG

PGS.TS. Nguyễn Như Hiền

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan đây là công trình nghiên cứu của riêng tôi dựa trên sự hướng dẫn của tập thể các nhà khoa học và các tài liệu tham khảo đã trích dẫn. Kết quả nghiên cứu là trung thực.

Thái Nguyên, ngày 05 tháng 07 năm 2020

Học viên

Vũ Trọng Hiệp

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN	ii
MỤC LỤC	iii
DANH MỤC CÁC KÝ HIỆU, CHỮ VIẾT TẮT.....	v
DANH MỤC CÁC HÌNH VẼ.....	vi
DANH MỤC BẢNG BIỂU	ix
MỞ ĐẦU.....	1
1. Tính cấp thiết của đề tài	1
2. Mục tiêu nghiên cứu.....	3
3. Phương pháp nghiên cứu.....	3
4. Những kết quả đạt được	3
5. Cấu trúc của luận văn.....	3
CHƯƠNG 1: CÁC GIẢI PHÁP TIẾT KIỆM ĐIỆN CHIẾU SÁNG ĐÈN ĐƯỜNG	4
1.1. Tổng quan về các loại đèn đường	4
1.1.1. Cấu tạo	4
1.1.2. Các loại đèn cao áp	4
1.1.3. Nguyên lý hoạt động đèn cao áp.....	6
1.1.4. Ứng dụng đèn cao áp	7
1.1.5. Tiêu chuẩn lựa chọn bóng đèn cao áp	7
1.1.5.1. Khả năng điều chỉnh độ sáng	7
1.1.5.2 Thông số bóng đèn	7
1.1.5.3. Vị trí lắp đặt.....	7
1.1.5.4. Tuổi thọ đèn cao áp	8
1.1.6. Ưu nhược điểm của đèn cao áp	8
1.1.6.1. Ưu điểm.....	8
1.1.6.2 Nhược điểm	8
1.1.7. Các tính năng của đèn cao áp	8
1.2. Một số giải pháp điều khiển tiết kiệm năng lượng đèn đường	9
1.3. Đề xuất giải pháp thiết kế	10

1.4. Kết luận chương 1	13
CHƯƠNG 2: XÂY DỰNG MÔ HÌNH LÝ THUYẾT HỆ THỐNG ĐIỀU KHIỂN CHIẾU SÁNG ĐÈN ĐƯỜNG	14
2.1. Tổng quan về lý thuyết điều khiển kinh điển PID	14
2.2. Tìm hiểu bộ điều khiển PID trong PLC S7 1200.....	18
2.2.1. Giới thiệu PLC S7 1200.....	18
2.2.1.1. Tổng quan.....	18
2.2.1.2. Cấu trúc phần cứng PLC S7 1200	22
2.2.1.3. Các vùng nhớ hay sử dụng	26
2.2.2. Bộ điều khiển PID trong PLC S7 1200	27
2.2.3. Phương pháp khai báo và cài đặt bộ điều khiển PID_Compact	32
2.3. Xây dựng cấu trúc điều khiển hệ thống	40
2.4. Xây dựng thuật toán điều khiển	42
2.5. Kết luận chương 2	47
CHƯƠNG 3: XÂY DỰNG MÔ HÌNH THỰC NGHIỆM HỆ THỐNG ĐIỀU KHIỂN CHIẾU SÁNG ĐÈN ĐƯỜNG.....	48
3.1. Thiết kế mạch động lực bộ biến đổi AC/AC	48
3.2. Thiết kế mạch điều khiển cho bộ biến đổi AC/AC.....	50
3.2.1. Yêu cầu chung của mạch điều khiển.	50
3.2.2 Mạch điều khiển bộ biến đổi xoay chiều - xoay chiều 1 pha.	51
3.2.2.1 Xây dựng sơ đồ khối	51
3.2.2.2 Chức năng, nguyên lý làm việc, các thông số cơ bản của từng khối.	52
3.3. Sơ đồ đấu nối mạch điện của mô hình thực nghiệm	66
3.4. Chương trình điều khiển	67
3.5. Xây dựng phần mềm điều khiển, giám sát.....	68
3.6. Kết quả thực nghiệm	73
KẾT LUẬN VÀ KIẾN NGHỊ.....	81
TÀI LIỆU THAM KHẢO.....	83

DANH MỤC CÁC KÝ HIỆU, CHỮ VIẾT TẮT

Chữ viết tắt	Biểu diễn	Ghi chú tiếng anh
CPU	Bộ điều khiển trung tâm	Central Processing Unit
DI	Đầu vào số	Digital Input
DO	Đầu ra số	Digital Output
AI	Đầu vào tương tự	Analog Input
AO	Đầu ra tương tự	Analog Output
PWM	Modun điều chế độ rộng xung	Pulse-width modulation
SM	Modun tín hiệu	Signal Module
SB	Board tín hiệu	Signal Board
CM	Modun truyền thông	Communication Module
CTU	Bộ đếm lên	Counter Up
CUD	Bộ đếm xuống	Counter Down
CTUD	Bộ đếm lên xuống	Counter Up Down
TON	Timer đóng chậm	Timer On Delay
TONR	Timer đóng chậm có nhớ	Timer On Delay Remember
TOF	Timer mở chậm	Timer Off Delay

DANH MỤC CÁC HÌNH VẼ

Hình 1.1. Các bộ phận của đèn cao áp	4
Hình 1.2. Các loại đèn cao áp hiện nay	5
Hình 1.3. Sơ đồ nối dây đèn cao áp.....	6
Hình 1.4. Ứng dụng đèn cao áp trong chiếu sáng đèn đường	7
Hình 1.5. Đặc tính làm việc ở chế độ tiêu chuẩn	11
Hình 1.6. Đặc tính làm việc ở chế độ hỗn hợp.....	12
Hình 2.1. Cấu trúc bộ điều khiển PID	14
Hình 2.2. Đặc tính động của bộ điều khiển PID.....	15
Hình 2.3: Đáp ứng nấc của hệ hở có dạng S	16
Hình 2.4: Đáp ứng quá độ của hệ kín khi $K = K_{gh}$ và tín hiệu vào dạng nấc.....	17
Hình 2.5. PLC S7-1200 đi kèm phần mềm lập trình tự động hóa tích hợp.....	19
Hình 2.6. PLC S7 – 1200 và các module mở rộng.....	20
Hình 2.7. Hình dạng bên ngoài của S7 – 1200 (CPU 1212C).....	22
Hình 2.8: Cấu trúc bên trong PLC S7 1200	23
Hình 2.9. Hình ảnh một số loại Modul mở rộng của PLC S7 1200	24
Hình 2.10. Sơ đồ nối dây cho CPU 1212C AC/DC/RLY	25
Hình 2.11. Sơ đồ nối dây cho Modul mở rộng SM1232 AQ2x14bit.....	26
Hình 2.12. Sơ đồ cấu trúc bộ điều khiển PID của PLC S7 1200.....	28
Hình 2.13. Sơ đồ cấu trúc khối PIDT1 Anti Windup trong bộ điều khiển PID của PLC S7 1200	29
Hình 2.14. Sơ đồ khối làm việc của lệnh PID_Compact PLC S7 1200	30
Hình 2.15. Đặt tên Project	32
Hình 2.16. Chọn CPU phù hợp.....	33
Hình 2.17. Khai báo khối chương trình ngắt xử lý PID	33
Hình 2.18. Khai báo khối PID	34
Hình 2.19. Khai báo các đầu vào/ra cho khối PID theo yêu cầu công nghệ	34
Hình 2.20. Cấu hình loại bộ điều khiển.....	35
Hình 2.21. Thiết lập loại tín hiệu vào/ra.....	35

Hình 2.22. Thiết lập mức cao và mức thấp của giá trị vật lý điều khiển	36
Hình 2.23. Các tham số của bộ điều khiển	36
Hình 2.24. Đặt địa chỉ cho PLC	37
Hình 2.25. Đặt địa chỉ cho máy tính.....	38
Hình 2.26. Tham số bộ điều khiển PID sau khi thiết kế ($K_p = 0.02$; $T_i = 0.2$;	39
$T_d = 0.026$).....	39
Hình 2.27. Sơ đồ cấu trúc điều khiển hệ thống	40
Hình 2.28. Sơ đồ chức năng các khối.....	41
Hình 2.29. Lưu đồ thuật toán tổng thể.....	43
Hình 2.30. Lưu đồ thuật toán chế độ tiêu chuẩn	44
Hình 2.31. Lưu đồ thuật toán chế độ cắt pha.....	45
Hình 2.32. Lưu đồ thuật toán chế độ hỗn hợp.....	46
Hình 3.1. sơ đồ nguyên lý bộ biến đổi xoay chiều – xoay chiều 1 pha.....	48
Hình 3.2. Giảm dòng điện và điện áp trên các phần tử trong BBD.....	49
Hình 3.3. Giảm thời gian mô tả hoạt động của mạch điều khiển	51
Hình 3.4. Sơ đồ khối mạch điều khiển.	52
Hình 3.5. Sơ đồ nguyên lý và giảm thời gian mạch đồng bộ hoá	52
Hình 3.6. Sơ đồ nguyên lý và giảm thời gian mạch phát sóng răng cưa.....	54
Hình 3.7. Sơ đồ nguyên lý mạch tổng hợp tín hiệu và khuếch đại trung gian.	56
Hình 3.8. Sơ đồ nguyên lý mạch khuếch đại trừ.....	57
Hình 3.9a. Sơ đồ nguyên lý mạch so sánh.....	58
Hình 3.9b. Giảm thời gian mô tả hoạt động của mạch so sánh.....	58
Hình 3.10. Sơ đồ nguyên lý mạch sửa xung dùng các cổng logic	59
Hình 3.11. Giảm thời gian mạch sửa xung dùng cổng logic	59
Hình 3.12. Sơ đồ trải vi mạch 555.....	60
Hình 3.13. Sơ đồ nguyên lý mạch phát xung chùm và giảm thời gian	61
Hình 3.14. Sơ đồ nguyên lý mạch chia xung	62
Hình 3.15. Giảm thời gian mạch chia xung.....	62
Hình 3.16. Sơ đồ nguyên lý mạch khuếch đại xung.....	63
Hình 3.17. Giảm điện áp theo thời gian của mạch khuếch đại xung.....	64

Hình 3.18. Sơ đồ bản vẽ đấu nối mô hình thực nghiệm.....	67
Hình 3.19. Chương trình điều khiển viết trên phần mềm TIA Portal	68
Hình 3.20. Giao diện điều khiển trên Wincc tại máy tính.....	70
Hình 3.21. Giao diện điều khiển trên HMI tại tủ điều khiển.....	72
Hình 3.22. Mô hình thực nghiệm hệ thống tiết kiệm chiếu sáng đèn đường	73
Hình 3.23. Điều khiển hệ thống từ phần mềm Wincc xây dựng trên máy tính thông qua sóng Wifi	74
Hình 3.24. Điều khiển hệ thống từ HMI	74
Hình 3.25. Tất cả các bóng đều sáng vào thời điểm cao điểm ở chế độ tiêu chuẩn.....	75
Hình 3.26. Chiết giảm 60% công suất vào thời điểm thấp điểm của chế độ tiêu chuẩn, tất cả các bóng vẫn sáng	76
Hình 3.28. Cắt xen pha	77
Hình 3.29. Các bóng có thể bị quá áp ở chế độ cắt xen pha khi không có tính năng ổn áp	78
Hình 3.30. Đặc tính công suất khi bắt đầu chuyển sang cắt xen pha và chiết giảm.....	79
Hình 3.31. Đặc tính công suất khi chuyển từ cắt xen pha + chiết giảm về chiết giảm .	79
Hình 3.32. Thí nghiệm mắc thêm tải vào hệ thống để gây sự tăng đột biến công suất.	80
Hình 3.33. Cảnh báo “có tổn thất công suất”	80